

E – Charakteristika studijního předmětu				
Název studijního předmětu	Kapitoly z etiky			
Typ předmětu	povinný		dopor. ročník / semestr	1/L
Rozsah studijního předmětu	2+0	hod. za týden	2	kreditů 2
Jiný způsob vyjádření rozsahu				
Způsob zakončení	zkouška		Forma výuky	přednášky
Další požadavky na studenta				
Vyučující	PhDr. Jan Šolc			
Stručná anotace předmětu				
<p>Stručná anotace předmětu</p> <p>Humanitní zaměření studijního předmětu Kapitoly z etiky má studentům poskytnout možnost doplnit studijní rastr převážně technických předmětů tematikou praktické filozofie – vybranými kapitolami z etiky.</p> <p>Ve vizi nastupujícího století je pokládána etika (teorie morálnosti a mravnosti; obecně „slušnosti“) za výrazně aktuální a nepominutelnou, zejména po rozpadu řádu a postupném ubývání etických hodnot v životě společnosti.</p> <p>Výuka předmětu si klade za úkol poutavou a motivující formou jak v přednáškách, tak v seminárních cvičeních přibližovat a vysvětlovat posluchačům ty otázky, jež beztak zaujímají jejich mysl, tedy jejich osobní a zároveň všelidská témata (mající vazbu jak na profesní, tak osobní oblast), avšak metodou porady s moudrými. Důraz bude kladen na diskuzi v seminárních cvičeních; záměru odpovídá už i forma prezentace názvů jednotlivých témat a citátů i zřejmě srozumitelnější esejistická forma přednášek.</p> <p>Po velmi stručném úvodu do systému filozofie (historický kontext s ohledem na rozsah předmětu záměrně vypouštíme – omezení jen na aktuální odkazy), a zejména jejích praktických disciplín (etiky a poietiky), se zaměříme na monotematické přednášky s širokou korelací k společenské praxi a k životu vůbec: člověk ve světě - vědecké poznání a lidská singularita - pojmy mravnost a morálnost - kategorie svědomí - správné a nesprávné - co je dobro a co je dobré – sebepřekračování – štěstí a smysl života - tázání po bohu – závěrečná stručná historická reflexe.</p>				
<p>Témata přednášek</p> <p>1. Filozofie jako péče o duši</p> <p><i>Ve filozofii si připadám jako barbar v Athénách. Valéry</i></p> <p>Co je filozofie; proč a kdy filozofujeme; místo etiky v systému filozofie; tři roviny lidství a tři stránky psýchy; zrození etiky; předmět etiky a její definice; dobro jako nejvyšší hodnota; nejstarší etická otázka; co je morálnost a co mravnost (Kant); tázání po bohu; etika má být „práva skutečnosti“;</p> <p>2. Svědomí – hodnota chráněná i ústavou</p> <p><i>Sídlí v nás jakýsi svatý duch, který hlídá naše dobré i zlé skutky. Seneka</i></p> <p>Jak funguje naše svědomí a jak vzniklo?; má svědomí vždy pravdu?; musíme se vždy řídit hlasem svědomí?; kdo jsou „vězňové ze svědomí“?; svědomí a důstojnost člověka; svědomí jako přítomnost absolutního hlediska v konečné bytosti; kdo je svědomitým člověkem?</p> <p>3. Ctnost jako schopnost konat svou povinnost</p> <p><i>Ctnost je ta věc, kterou rádi nacházíme u jiných, ale s kterou my sami míváme těžkosti. Issac</i></p> <p>Vysmívání a „staromódní“ hodnota; ctnost jako trvalý a dobrý zvyk; „zlatá střední cesta“ mezi krajnostmi; ctnost se zvláštním statusem - spravedlnost; ctnosti podle Platóna a vůbec kodexy ctností; i Amerika hledá novou ctnost; sebevýchova k ctnostem; „ctnost je základem republiky“;</p> <p>4. Správné a nesprávné a tzv. sebepřekračování</p> <p><i>Vůle k sebepřekračování je jedinou alternativou zániku. Havel</i></p> <p>Fenomén sekularizace; nastolení vlády rozumu a hledání odpovědí mimo tradiční autority; experiment prof. Chris-Sommersové a výzkum doc. Rabušice; protest mladé generace; nevůle rozlišovat správné od nesprávného a rizika z toho plynoucí; kdo a co určuje měřítko správnosti; anketa časopisu Das Zeit; princip důstojnosti člověka (dignity) a druhý Kantův zákon;</p> <p>5. Smysl života – velké téma etiky</p> <p><i>Člověk je bytost hledající smysl. Platón</i></p> <p>Má život smysl? – anebo hůř: Má smysl žít?; složitě strukturovaný pojem „smysl“; 80% studentů v USA postrádá smysl</p>				

života; sebevražda jako tragická odpověď na otázku; řešením prof. Frankla je logoterapie: dvě cesty vedoucí k úspěchu; přijetím odpovědi na prastarou otázku se ocitáme na vyšší rovině bytí;

6. Být šťasten je zákon přírody!

Neštěstí je našťestí na světě v menšině! Bláha

Svět látkou pro naše štěstí; zásadní otázky: co dává svět nám – a co my jemu?; jen částečná odpověď nevede k výsledku; mění se předpoklad k štěstí věkem, dobou?; prodloužení slasti jako podmínka dosažení štěstí?; „ubavit se k smrti“; stát se sám hodnotou pro svět (Goethe);

7. Byly staré zlaté časy mravnější?

(závěrem pokus o odpověď na novinářskou otázku)

Hledají se stabilizované doby; paradox otrokářství; zásadní proměna společnosti v XX. stol; počátek všeobecné krize hodnot v 30. letech; akcelerace dehumanizace během posledních 30 let; které jsou faktory prohlubování krizových jevů; ničí práce svět?; žijeme „morální dobu kamennou“?; úsilí o „globalizaci dobra“; nadějně úkazy; příspěvek „etiky vnímání“;

Studijní literatura a studijní pomůcky